

TIDSKRIFTER OCH DAGSPRESS

Mindre kaloribehov enligt nya näringssnormer

I både USA och Canada har samtidigt nya normer för kaloriintaget utgivits, berättar professor Ernst Abramson i tidskriften *Näringsforskning*. I fråga om vissa betydelsefulla ämnen är de amerikanska normerna mer generösa än dem i Canada. Professor Abramson frågar sig om USA:s högre normer i vissa hänseenden beror på att man hemfallit åt den ovanliga föreställningen att om något är bra så är mera bättre, eller om det är så att canadensarna är för sparsamma.

De nya normerna i USA utgår från att en man vid 25 år väger 70 kg och en kvinna vid samma ålder 58 kg. Man tänker sig en medeltemperatur på 20 grader i miljön. Vidare gäller de angivna normerna måttlig aktivitet, att yrket inte är

sittande, inte heller tungt. Under dessa betingelser har man sänkt den tidigare behovsnormen från 3.200 till 2.900 kalorier för man och från 2.300 till 2.100 för kvinna. De högre siffrorna har gällt enligt 1958 års normer. De angivna medelvärdena för kaloriintaget tänkes täcka åldrarna från 18 till 35 år. Bland de yngre förutsättes dock vissa kaloritillägg för sådana grupper som värnpliktiga och andra. Man vet att energibehovet avtar med åldern, varför man kan räkna med att siffrorna kan reduceras med 5 procent per decennium mellan 35 och 55 år och med 8 procent per decennium från 55 till 75 år. Efter 75 år räknas med en sänkning på ytterligare 10 procent. Man bör komma ihåg att proportionen äggviteämnen i kosten bör öka med stigande ålder.

"Vårdyrkesutbildningen"

Återigen ett långt och klumpigt ord tydligen tillverkat i administrativ ordning. Andra exempel på sådana krystade eller fonetiskt omöjliga nyskapelser: "sjukvårdsföreståndare" och "chefssjuksköterska". En statlig utredning har nyligen officiellt legaliserat uttrycket "handikappad" och "handikappade". Ett institut för språkvård tycks bli alltmer av behovet påkallat. Svenska

Akademien lever fjärran från vardagen.

Emellertid har *Sveriges landstings tidskrift* genom tre artiklar ägnat särskild uppmärksamhet åt utbildningen av befattningshavarna inom de sociala vårdyrkena. Direktör Bengt Olsson i landstingsförbundet påminner om den starka expansion som kännetecknat landstingens vårdorganisation efter andra världskriget. Samtidigt har arbetstiden för personalen reducerats och klientelens krav på service stegrats. Allhandla svårigheter uppstår bl. a. därigenom att arbetstiden minskas och befattningshavarna avbryter sin yrkesutövning. För framtiden har man endast ett emotse en ökad efterfrågan på olika vårdformer och ett stigande antal åldringar i behov av vård. Jämsides med landstingens åliggande att som huvudmän svara för utbildningen av personalen inom samhällets sjukvård har stegrade insatser gjorts i fråga om yrkesutbildning av ungdom i allmänhet. Landstingens insatser i den allmänna yrkesutbildningen förtar inte behovet av ett ökat engagemang i fråga om utbildning för vårdyrken. Direktör Olsson sammanfattar sina förslag i några punkter som rekommenderar landstingen att helhjärtat gå in för utbildning till de vårdyrken som icke har högskolemäs-

300 METER ÖVER HAVET

ligger kurorten MÖSSEBERG i Västergötland på bergets sydöstra sluttning mycket vackert och vindskyddat. Moderna behandlingsresurser jämsides med behaglig komfort och vila.

Patienter lidande av tuberkulos eller svårartad psykisk sjukdom kunna ej mottagas. Snabba direkta förbindelser med Stockholm 4,5 tim. Göteborg 1,5 tim.

Läkararvoden och kostnaderna för fysikalisk terapi ersättes till en del av sjukkassan.

Inga kurplats- eller inskrivningsavgifter.

Överläkare: Rune Wikström.

Modern medicinsk undersökningsavd. Alla brukliga badformer serveras. Individuell dietmat.

Helpension från 29:— pr dag.

*Unna Er
en hälsobringande
vila på*

Mösseberg

Tel. Falköping 0515/100 46 för upplysningar
Vx. sanatoriet Falköping 0515/132 20

siga krav. Landstingens åtagande i detta hänseende måste göras i tillräcklig grad och omfattning. För att kunna bedöma den behövliga storleken och differentieringen av utbildningsorganisationen krävs att man erhåller ett vederhäftigt statistiskt material. Slutligen fordras en utredning beträffande fördelningen av kostnaderna för undervisningen.

Landstingsdirektör Goth. Nilsson lämnar en rad uppgifter angående personalläget inom vårdområdena. Vi disponerar för närvarande drygt 116.000 vårdplatser inom olika vårdområden. Det totala antalet befattningshavare inom sjukvården, mentalsjukhusen och anstalterna för psykiskt efterblivna inräknade, belöper sig till drygt 80.000 personer. Detta innebär en ökning med nära 30.000 personer under de sista tio åren.

För närvarande är sjuksköterskebristen den mest prekära personalfrågan. Antalet sjukskötersketjänster vid kroppssjukhusen ökade från 1956 till 1964 från 8.541 till 13.021. Intagningskapaciteten vid utbildningsskolorna ökades från 1940 till 1950 med 50 procent men ökningen mellan 1951 och 1959 stannade vid 9 procent. 1961 var avgången av familjeskäl från banan större än tillskottet av nyutbildade men 800 återinträdde i tjänst, varför man fick ett nettotillskott på 503 sjuksköterskor samma år. Men tio år tidigare var nettotillskottet 627.

För att kunna behärska situationen krävs en långsiktig sjukvårdsplanering. I denna måste också personalplaneringen ingå. Landstingsförbundet bör på ett helt annat sätt än hittills ägna sig åt studier av utvecklingstrenden. Varje landsting måste för sitt område ägna

noggrann uppmärksamhet åt utvecklingen på arbetsmarknaden, uppgöra långtidsplaner för personalen och se till att utbildningskapaciteten är anpassad för kommande expansion inom vårdområdena.

Undervisningsrådet James Folkmarson ägnar sig åt den organisatoriska och pedagogiska uppbyggnaden av ett utbildningssystem för vårdyrkena. Han förutser en särskild vårdyrkesskola för varje län. Genom särskild framställning från Örebro läns landsting till KÖY har man hemställt om att en yrkesskola för Örebro läns landsting skulle avse sjukvårdsutbildning. Denna tänkes framdeles sammanslås med sjuksköterskeskolan under en gemensam skolledning. De personalkategorier som skulle få utbildning är följande: apotekstekniker, arbetsterapeuter, barnsköterskor, laboranter, oftalmolo-

PIFCO MASSAGEAPPARAT

ovärderlig för stimulerande
massage, lindrar värk och
är allmänt stärkande

5 års garanti **94:—**



PIFCO AKTIEBOLAG

Nybrogatan 16^{II} - Stockholm - Telefon växel 67 91 40

giassistenter, radioterapiassistenter, röntgenassistenter, sjukvårdsbiträden, undersköterskor, vårdassistenten, vårdbiträden, vårdarinnor och tandsköterskor. Det är tveklöst om en sådan samling kan beredas någon form av gemensam utbildning.

Socialforskning

I sin proposition om socionombildningen konstaterar ecklesiastikministern att "det sociala fältets krav på grundforskningsresurser synes vara relativt väl tillgodosedda" etc. Till detta konstaterar Ingemar Mundebo i *SACO-tidningen* att antalet tjänster i stort sett varit oförändrade under de senaste tio åren, trots att studentantalet flerdubblats. Inom många ämnesområden förekommer inga professurer, såsom t.ex. i socialpolitik, socialrätt, kommunalrätt och kommunal ekonomi.

Eftersom våra socialutgifter numera uppgår till omkring 10 miljarder om året är det naturligt att kraven på en ökad social forskning blir allt starkare. Författaren i *SACO-tidningen* lämnar en katalog över forskningsuppgifter: Vad betyder bostaden och bostadsområdenas utformning för trivsel och anpassning? Hur och var vill man bo, i höghus, läghus, små eller stora lägenheter? För familjepolitikens räkning krävs mer information och forskning om det aktuella läget på arbetsmarknaden, om förvärvsarbetets inverkan på familjens sammanhållning och barnens anpassning och utveckling, om barn-tillsyn, service m.m.

Frågan om hur ungdomsvård och nykterhetsvård bör utformas, vilka vårdresultat som uppnåtts och vilka vårdformer som är mest effektiva, är också angelägna uppgifter för forskningen.

Slutligen fordras enligt förf. ett bättre studium av tendenserna i befolkningsutvecklingen för att vi skall få en säkrare grund för sam-

hällets åtgärder. Den kommunala ekonomin som får allt större betydelse behöver också närmare utredas.

Den socialpolitiska kommittén har i uppdrag att överväga frågan om formerna för intensifierad och planmässig socialforskning. Ännu har den inte kommit med några förslag i denna riktning. Det kan finnas anledning anta att kommittén kommer att föreslå ett forskningsinstitut med närmare förankring till socialdepartementet och utan anknytning till universitet och högskolor. Anledningen härtill skulle vara att man därigenom lättare skulle få garantier för målinriktad forskning. Men om denna verksamhet verkligen skall få en allsidig inriktning och fylla nödiga uppgifter bör den knytas till universitet och socialhögskolor. Ett fristående institut innebär inte det rätta svaret på de krav som den sociala forskningens problem ställer.

Personalbrist

Vi står för första gången i Sverige inför en situation där det expanderande näringslivet inte kan räkna med växande personaltillgångar som pådrivande faktor, påpekar *Arbetsgivaren*. Uttalandet som gjorts i samband med arbetsmarknadsstyrelsens prognosutredning innebär att tillgången på arbetskraft i vårt land stagnerar efter 1965 med likartade förhållanden fram till 1980. Hela personalökningen under denna tid inskränker sig till cirka 40.000 personer. Ändå har man samtidigt beräknat en nettoinvandring på cirka 10.000 personer per år. För detta finns endast ett uttryck, konstaterar *Arbetsgivaren*: stagnation. Efter att ha konstaterat att den "hårda nio-timmarsdagen" numera blivit en vanlig verklighet i samband med införande av femdagarsveckan i allt flera fack, avslutar *Arbetsgivaren* sin utläggning på följande sätt:

Det är obestridligt att en kortare arbetstid för många framstår som angelägen, men det är lika uppenbart att den har ett högt pris. Stora investeringar — i bl. a. industrier, kommunikationer, sjukhus och åldringsvård — står för dörren i vårt land samtidigt som arbetskraften stagnerar. Den som i det läget läser sig fast vid en önsketidtabell för en arbetstidsförkortning, tar på sig ett stort ansvar. En snabb förkortning av arbetstiden i Sverige kan i denna situation lätt ge samma erfarenheter som i England, där arbetstiden på sina håll skurits ned på papperet, men i praktiken blivit oförändrad, vilket främst betytt ökad över-tidsersättningar. Det skulle, med vårt höga löneläge, vara en mycket dyrbar reform.

Läkarbristen övervunnen

Detta skulle man kunna tro av professor Gunnar Biörcks framställning av problemet vid de nordiska läkarförbundens möte i Saltsjöbaden i somras, säger *Sylf-Nytt*. Fastän uttalandet helt och hållet var professor Biörcks eget hade *Aftonbladet* lyckats tolka det till något som skulle vara de nordiska läkarförbundens officiella uppfattning. Detta har naturligtvis bestritts. *Sylf-Nytt* fortsätter:

De officiella siffrorna på läkartillgången anger antalet obesatta tjänster och tillgången på kompetenta vikarier till dessa. Vidare används läkartätheten, dvs. antalet invånare per läkare, som ett mått på läkartillgången. Något mått på den enskilde läkarens arbetsinsats finns däremot inte ännu. Inte heller finns det några tillförlitliga och användbara mått på insatsen av läkararbetskraft per invånare.

Som varje sylfaren vet så är arbetsbördan för sjukhusunderläkarna i dag orimligt hög, och för många andra läkarkategorier är den säkerligen också på tok för stor. Tillgången på läkararbetskraft i landet är så pass god som den är endast tack vare att den enskilde läkaren förutom en rimlig arbetsbörda även påtagit sig en orimligt omfattande merbelastning. Samhället står här i en stor men hitills nödortfäst dold skuld till läkarkåren.

Skall man få ett användbart mått på läkarbristen i landet måste man mäta läkartillgången med hänsyn till den enskilde läkarens arbetsinsats.

Att röka mot bättre vetande

Den stora uppståndelsen efter den amerikanska chockrapporten om luncancer och rökning börjar förlora sin effekt. Många har nog slutat röka och andra har övergått till andra former för tobaksmisbruk men totalt sett visar det sig att de gamla farliga rökvanorna återuppstått. Dessa reflektioner uttalas i "tobaken och vi" som är Nationalföreningens mot tobak tidskrift. Ledarskribenten konstaterar att detta bara är ett nytt exempel på att mänskligt beteende inte styrs av förnuftet eller ens kan modifieras

av en förnuftig insikt. Det är tydligt att rökarna fortsätter mot bättre vetande och att nya årsringar av ungdom dras in i de dåliga vanorna.

Tidskriften säger:

"De ideliga uppmaningarna att inte öva känslomässig påverkan utan bara objektivt upplysa skolungdom ter sig i belysning av dessa sakförhållanden smått komiska. Man vore nästan frestad att helt uppge tanken på den sakliga upplysnings värde, när man ser hur röken tätar över skolgårdar och idrottsplatser."

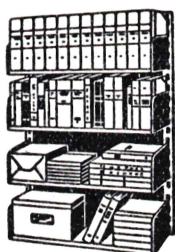
I fortsättningen försöker tidskriften trösta sig med att man kanske förhastar sig med en för tidig pessimism. Kanske kunskaperna ännu inte nått fram till de stora förbrukarmassorna. Skall en verklig vet-

skap om farorna på längre sikt kunna åstadkomma den oro hos klientelet som gör att man undviker hälsofarorna?

Det må här påminnas om den gamla erfarenheten att skrämselfpropaganda inte har så stor effekt som man skulle kunna tro. Det kan förmodas att inte heller filtercigaretter eller metoden att sticka hål på cigarettpapperet kommer att medföra några avsevärda effekter i framtiden. Den sanne rökaren är medveten om att det är nikotinet han "behöver". Flertalet rökare vill upphöra med tobaken av alla möjliga skäl. De väntar bara på den lämpliga tidpunkten eller på den rejäla förkylning med halskatarr som brukar kunna stödja den dåliga karaktären åtminstone för en tid.

HYLLOR

praktiska
konstruktioner
för kontor
arkiv
bibliotek
butiker
laboratorier
privatinredn.



Sparrings

Stockholm Ö.
Försälj.-avd.: Karlavägen 89
Tel. 67 36 50 — 67 76 75

Edesta lanthem och husmodersskola i MÖLNBO

(Huvudman: Stadsmissionen, Stockholm)

GER UTBILDNING TILL OMHÄNDER-
TAGNA FLICKOR MED ANPASS-
NINGSSVÄRIGHETER.

(Ålder 16—18 år)

Vårterminen börjar 7 januari 1965.

(Ett fåtal elever kan ev. beredas plats under pågående termin)

Hemmet är landstings- och statsunderstött.

Ytterligare upplysningar kan erhållas genom rektor tel. 0158/230 20.